

InSEA

Suomen InSEA ry:n jäsentiedote 1/2011

Sisällysluettelo

Puheenjohtajalta	3
Kuvia kongressista	4
Kestävää taidekasvatusta Lapin kesässä, Timo Jokela	5-7
Taidejälkiä Insea-kongressin työpajoista ja performansseista, Mirja Hiltunen	8-17
MurmanskMotion 2009 project, Heidi Hänninen	18-20
MurmanskMotion 2009 projekti, Heidi Hänninen	20-23
New Image of Earth - tutkimustyö ja näyttelyn valmistaminen, Elias Saura	24-27
Exhibition and workshop New Image of the Earth, Mari von Boehm (Järvinen)	28-31
Ympäristökasvattajahahmoja metsän keskellä, Elissa Eriksson	32-36
Pirkko Pohjakallion kohtaamisia InSEA-kongressissa Rovaniemellä - valokuvaesitys	37-45
Kutsu InSEAn Budapestin maailman kongressiin 2011, Andrea Karpati	46
Ultima Thule – valokuvia retkeltä, Martina Paatela-Nieminen	47-50
InSEA ja UNESCO:n Road Map –työ, Timo Jokela	51
In Memoriam Riitta Heikkinen	52

Kansikuva Tarja Trygg

Tiedotteen koonti Martina Paatela-Nieminen

Hyvät Suomen InSEAn-jäsenet,

Vuosikokouksen lähestyessä olen ilmoittanut, että en ole enää käytettävissä Suomen InSEAn hallituksen puheenjohtajaksi. Viiden vuoden puheenjohtajuuden jälkeen on hyvä saada uusi henkilö innovatiivisin ajatuksin hallituksen vetovastuuseen.

Suomen InSEAn hallitus on näiden vuosien aikana onnistunut hyvin tavoitteissaan, jotka hallitus asetti itselleen vuonna 2006. Tuolloin visioitiin Suomen InSEAn neljäs Euroopan kongressi, jonka toteuttamisesta tuli hallituksen keskeisin tavoite. Visiota toteutettiin systemaattisella toiminnalla vuosien ajan. Idea kongressista otettiin mieluusti vastaan World Counciliin kokouksessa 2006. Olimme sopineet kongressin ajankohdaksi vuoden 2011, joka yllätykseksemme vaihdettiin maailmankongressille. Suomen InSEAn hallitus joutui aikaistamaan kongressia vuodella ja tästä seurauksena etsimään uutta kongressipaikkaa. Timo Jokela tarjosi kongressipaikaksi Lapin yliopistoa. Tämä oli hallituksen mielestä erinomainen idea, koska Timo Jokela on käynyt säännöllisesti InSEAn kongresseissa ja kertonut Lapin yliopiston hienoista arktisista projekteista. Mielenkiinto Lapin yliopistoa ja Lapin eksotiikkaa kohtaan oli luotu. Itse kongressi onnistui sisällön ja järjestelyjen suhteen erinomaisesti. Hallitus onnistui myös tavoitteissaan rekrytoida opiskelijajäseniä ja saada hyvälle alulle kansainvälisen yhteistyön ulkomaisten opettajien ja opiskelijoiden kanssa. Kongressissa oli myös uusia taiteen aloja edustettuna kuten käsityötiede ja teknologiakasvatus.

Hallituksen toimintatavat, tiedon kulku ja yhteydenpito ovat olleet avoimia. Hallituksella on ollut informatiivisia kokouksia, jotka on pääosin pidetty netissä. Tämä ei ole paras vaihtoehto yhteistyön kannalta, mutta on tarjonnut mahdollisuuden säännöllisille asiakokouksille, sillä suurin osa hallituksen jäsenistä asuu tai työskentelee muualla kuin pääkaupunkiseudulla.

Hallitus on tiedottanut säännöllisesti tulevista kansainvälisistä kongresseista ja omasta kansainvälisestä toiminnastaan Suomen InSEAn nettisivuilla <<http://inseafinland.pbworks.com>>, joilla on myös saatavissa jäsentiedotteet. Pdf-muotoinen jäsentiedote on ollut jäsenten henkilökohtaisten kansainvälisten kokemusten tiedotuskanava. Tiedote on ilmestynyt vuosien 2006-2011 aikana yhdestä kolmeen kertaan vuodessa. Toiminta on avointa, sillä kaikki jäsenet ovat halutessaan voineet kirjoittaa kansainvälisistä kokemuksistaan. Tässä yhteydessä haluan kiittää Suomen InSEAn hallituksen jäseniä ja erityisesti jäsenkuntaamme kiinnostavista artikkeleista ja mielenkiintoa herättävistä valokuvista. On ollut suuri ilo työstää tiedotetta kanssanne.

Suomen InSEAn hallitus on asettanut tavoitteensa vuonna 2006, jotka on saavutettu 2011 kevään vuosikokoukseen mennessä hyvin. Tässä on luonnollinen paikka hallituksen uusiutumiseksi. Olen kiitollinen, että olen saanut toimia Suomen InSEAn hallituksen puheenjohtajana ja luotsata hallituksen toimintaa. Suurkiitokset tästä yhteistyöstä Leena Hannulalle, Timo Jokelalle, Mira Kallio-Tavinille, Tarja Pääjoelle, Jouko Pulliselle ja Johanna Stenmanille.

Tulen jatkossakin olemaan mukana tiiviisti InSEAn toiminnassa, koska minulla oli kunnia tulla valituksi InSEAn World Councilin jäseneksi vuosiksi 2011-2014. Toimikauteni alkaa ensi kesäkuussa. Toivon, että työskentely Suomen InSEAn jäsenten kanssa jatkuu edelleen avoimena ja rehtinä toimintana. Toivon, että otatte minuun yhteyttä yhteisten ja eurooppalaisten asioiden ajamisessa kansainvälisesti World Councilissa.

Ystävällisesti Martina Paatela-Nieminen
Suomen InSEAn puheenjohtaja

Helsingissä 12.3.2011

Kuva: T. Trygg. Lapin yliopiston aulassa oli pantomiimi-esityksiä

Kuva: M. Paatela-Nieminen. Pantomiimi esityksestä.

Timo Jokela

Kestävää taidekasvatusta Lapin kesässä

Kansainvälisen kongressin järjestäminen on haasteellinen ponnistus. Kun Heidelbergin InSEA kongressin (2008) yhteydessä Martina Paatela-Nieminen ja Leena Hannula nostivat esille Rovaniemen mahdollisena tulevana kongressipaikkana, ajattelin, että siinäpä hieno tapa juhlistaa Lapin yliopiston kuvataidekasvatuksen 20 -vuotista taivalta. Tehtävä kuitenkin hirvitti. Riittäisivätkö voimavarat? Mistä rahoitus? Tulisiko osallistujia Lappiin saakka? Vuotta myöhemmin esittelin Osakan maailmankongressissa (2009) suunnitelmaamme InSEAn hallitukselle ja yritin vakuuttaa itseänikin, että Lappiin voidaan saada kokoon 250 osallistujan kongressi. Tuolloin en arvannut, että kesäkuussa 2010 järjestettävään kongressiin tulisi osallistumaan peräti 448 rekisteröitynyttä taidekasvatusvaikuttajaa kaikkiaan 42 maasta ja kaikista maanosista. Kongressin suosio yllätti. Eikä mittava noin 140.000 euron budjetilla toteutettu kongressi muodostunut pelätyksi taloudelliseksi riskiksi. Yliopiston kongressipalvelun asiantuntemuksen avulla tehdyt huolelliset ennakkovalmistelut saivat kongressin sujumaan jouhevasti. Palaute järjestelyistä oli loistava, vaikka suomalainen ruoka olikin kallista.

Kongressin teema, *Traces: Sustainable Art Education*, oli varsin perusteltu Lapin yliopiston näkökulmasta. Olihan sen kuvataidekasvatuksen koulutus ja tutkimus jo toiminut yhtenä kestävä kehityksen edelläkävijänä maailmalla ja luonut omia toimivia verkostojaan. Tämä oli tapahtunut laajentamalla taidekasvatusta koulumaailman ulkopuolelle koskettamaan paikallisyhteisöjä, kulttuurin ja elinkeinoelämän eri muotoja sekä kehittämällä taidekasvatukselle menetelmiä ja työtapoja, jotka ottavat huomioon pohjoisen ekologisen ja sosio-kulttuurisen tilanteen. Olimme alusta saakka luottavaisia kongressin sisällölliseen onnistumiseen. Joskin jotkut pelkäsivät totuttua rajatumman teeman rajoittavan kongressiin tarjottavien paperien määrää ja sulkevan pois osallistujia. Ehkä näin kävikin, mutta tilalle tuli niitä, jotka tunnistivat teeman moniulotteisuuden.

Teema osoittautui kansainvälisesti mitä ajankohtaisimmaksi. UNESCO:n taidekasvatuksen kongressissa Soulissa (The 2nd World Conference on Arts Education 2010) nostettiin asiaa myös esille. UNESCO:n määrittelemänä kestävä kehitys ymmärretään maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaksi jatkuvaksi ja ohjatuksi yhteiskunnalliseksi muutokseksi, jonka päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Kestävä kehitys ei ole vain ekologinen haaste, vaan siihen liittyy myös sosiaaliset, kulttuuriset ja taloudelliset aspektit. Kaikkia näitä osa-alueita myös käsiteltiin Lapin kongressin

puheenvuoroissa. Ylivoimaisesti eniten papereita tarjottiin kulttuurisen kestävän kehityksen sessioihin, taidekasvatuksen taloudellisiin vaikutuksiin ja kestävyteen liittyvät puheenvuorot jäivät puolestaan kovin harvoiksi.

Kongressin keynote –puhujat pyrittiin valitsemaan siten, että ne avaisivat kestävän kehityksen eri ulottuvuuksia ja toisaalta edustaisivat erilaisia kuvataidekasvatuksen alueita. Valinnassa pyrittiin huomioimaan eurooppalainen painotus. Keynote –puhujia oli kaikkiaan kymmenen: Gunvor Guttorm Norjasta, Helene Illeris Tanskasta, Glen Coutts Skotlannista, Joachim Kettel Saksasta, Teresa Eca Portugalista, Patricia Sturh Yhdysvalloista, Rita Irwin yhdessä Carl Leggon kanssa Kanadasta sekä Juha Varto, Reijo Kupiainen ja Timo Jokela Suomesta. Timo Jokelan puheenvuoro kongressin puheenjohtajana oli johdatus kongressin teemaan pohjoisesta perspektiivistä käsin ja samalla Lapin yliopiston taidekasvatuksen kestävän kehityksen toimintojen esittely.

Pyytämällä InSEAn piiristä toimineita taidekasvattajia kutsumaan oman alansa edustajia, kuten tutkijoita, varhaiskasvattajia, museopedagogeja, mediakasvattajia, käsityökasvattajia tai sosiaalialan edustajia osallistumaan ennakkoon valmisteltuihin symposiumeihin, pyrimme jäsentämään ja tiivistämään keskustelua ja välttämään InSEAn kongresseille niin tyypillistä pirstaleisuutta. Valtaosa symposiumeista onnistuikin tavoitteessa erinomaisesti ja niissä syntyi vilkasta ajatustenvaihtoa ja toivoaksemme myös uusia kansainvälisiä verkostoja. Sessioden suunnittelu abstraktien perusteella mielekkäiksi teemallisiksi kokonaisuuksiksi, tuntui puolestaan aivan ylivoimaiselta haasteelta. Mutta ilmeisesti onnistuimme siinäkin, sillä kongressin käynnistyttyä istui väki sessioissa ja käytäviltä katosivat InSEAn kongresseista niin tutut yksittäisiä esityksiä etsiskelevät laumat.

Näytti siltä, että kongressin teema, keynote -puhujat ja symposiumit haastoivat onnistuneesti taidekasvattajia ja tutkijoita keskustelemaan, esittelemään ja vertailemaan toimintoja, jotka tukevat sosiaalista hyvinvointia, tasa-arvoa, syrjäytymisen ehkäisemistä sekä kulttuurien monimuotoisuutta samalla rakentaen pohjaa elinympäristön laadun parantamisella, jopa ympäristökriisien ehkäisemiselle. Kongressin anti osoitti, että kestävän kehityksen periaatteita on otettu osaksi taidekasvatuksen käytäntöä niin kouluissa, taidekeskuksissa, museoissa, kulttuurityön eri sektoreilla ja esim. kansalaisjärjestöjen toiminnassa eri puolilla maailmaa.

Kongressin ohjelma tarjosi mahdollisuuden arvioida ja tunnistaa myös puutteita ja kehittämiskohteita niin omalle kuin kansainväliselle taidekasvatukselle. Taidekasvatuksen maailma ei suinkaan ole valmis. Itseäni on jäänyt suuresti mietityttämään Euroopan taidekasvatuksen haluttomuus tai kyvyttömyys luoda omaa agendaansa ja strategiaansa. Tämä ihmetyttää erityisesti tilanteessa, jossa näyttää siltä, että olemme kulkemassa kohti Euroopan Unionin liittovaltiota ja oletta-

vasti myös yhtenäisempää koulutuspolitiikkaa myös taiteessa ja kulttuurissa.

Muutama huomio jäi erityisesti lämmittämään mieltä. Ensinnäkin keskustelu taiteidenvälisyydestä nousi esiin kahdella uudella tavalla. Käsityökasvattajien aktiivisuus, ja mielenkiintoiset käsityön ja taiteen yhteyksiä pohtivat puheenvuorot toivat InSEAn kongressiin myös aivan uutta osallistujakuntaa. Taiteiden integraatio oli läsnä myös kongressin taiteellisessa ohjelmassa, jossa Lapin kuvataidekasvattajat ja Oulun musiikkikasvattajat tekivät hienoa yhteistyötä.

Toiseksi kongressissa oli uutta myös perusopiskelijoiden runsas osallistuminen, ei vain kuulijoina, vaan myös omien projektiansa esittelijöinä. Suomalaisten lisäksi opiskelijaryhmiä oli mukana Tšekin tasavallasta ja Itävallosta sekä Yhdysvalloista (Ohio State University). Aalto yliopiston ja Lapin yliopiston etukäteen tekemä yhteistyö toi kongressiin Ohiota 15 opiskelijan ryhmän sekä lähes koko taidekasvatuksen henkilökunnan.

Kongressi oli jo neljäs Suomessa järjestetty tapaaminen. Tässä me suomalaiset olemme kunnostautuneet erinomaisesti, kiitos siitä aina uudistuvalla ja uudelleen innostuvalla Suomen InSEAn hallitukselle. Rovaniemen kongressin onnistumisen takana oli erityisesti InSEAN hallituksen ja Lapin yliopiston taidekasvatuksen henkilökunnan työnjako. Takana oli laaja tuki, mutta loppujen lopuksi varsin pieni, mutta tehokas joukko niitä, jotka kantoivat vastuun tehtävistään. Sääsketkin olivat paikalla.

Kuva: A. Manninen. Timo Jokelan keynote-luennolta

Mirja Hiltunen

Taidejälkiä Insea-kongressin työpajoista ja performansseista

Rovaniemellä 2010 järjestetyn Insea-kongressin taideohjelmassa lappilaiset ja suomalaiset perinteet kohtasivat nykytaiteen performatiiviset ja osallistavat menetelmät. Kongressin puitteissa järjestetyt työpajat ja esitykset tukivat samalla myös alueellista verkostoitumista ja paikallista toimijuutta. Esiintyjiksi oli kutsuttu taiteilijoita Barentsin alueelta, Lapista ja Rovaniemeltä. Taideohjelma sisälsi yhteisötaidestudioita, musiikki- ja tanssiesityksiä sekä taiteidenvälisiä performansseja. Kokonaisuuteen liittyi lisäksi kolme taide- ja taidekasvatusnäyttelyä. Erityistä taideohjelmassa oli tiivis yhteistyö Lapin ja Oulun yliopistojen välillä sekä taideopiskelijoiden sitouttaminen toimintaan jo suunnitteluvaiheesta lähtien. Lapin yliopiston kuvataidekasvatuksen yliopistonlehtorit Mirja Hiltunen ja Maria Huhmarniemi vastasivat taideohjelman kokonaissuunnittelusta ja koordinoinnista ja Suomen kulttuurirahaston apuraha mahdollisti osaltaan sen toteuttamisen.

Tuulimies-Bieggolmmái

Tuulimiehen, saamelaisen jumaluuden *Bieggolmmáin* merkitys on ollut huomattava saamelaisten elämässä. Bieggolmmáin asuinpaikkoja ovat jyrkänteet ja kallionhuiput. Tuulimies on tunnettu kovan tuulen aiheuttajana. Ryhmä Lapin yliopiston kuvataidekasvatuksen sekä Oulun yliopiston musiikkikasvatuksen opiskelijoita tulkitsivat kestävän kehityksen teemaa Tuulimiehen jalanjäljillä eri taiteenaloja integroivassa opintokokonaisuudessa keväällä 2010. Opintojen tavoitteena oli visuaalisten ja äänellisten peruselementtien kokeellinen yhdistäminen tilaan ja aikaan, lisäksi kokeiltiin ja kehitettiin musiikkiteknologian, kehollisuuden sekä performatiivisuuden mahdollisuuksia osana taiteidenvälistä ilmaisua ja juhlataidetta”.

Opinnot huipentuivat moniaistiseen Bieggolmmái- tulkintaan Insea-kongressin ava-

Kuva: A. Manninen. Tuulimies esityksestä.

Kuva: A. Manninen.

Kuva: T. Trygg

Kuva: T. Trygg

Kuva: T. Trygg

jaisissa. Esitys välitti taideopiskelijoiden vahvan, pohjoisten kansojen perinteestä nousevan, osallistavankin tervehdyksen yli neljällesadalle kongressivieraalle ympäri maailmaa.

Ryhmä työsti lisäksi avajaispäivän iltatilaisuuteen *Four moods of the North* -sarjan, tunnelmia eri vuodenaajoista ja niiden vaihteluiden vaikutuksista suomalaiseen mielenlaatuun. Kokonaisuus limittyi tilaisuuden muuhun ohjelmaan saumattomasti. Vuodenaikojen vaihteluiden myötä taiteiden tiedekunnan Agora-aulassa retkeiltiin, marjastettiin, pyydettiin hirviä ja odoteltiin talventuloa. Talviselta taivaalta satoi vieraiden ylle satojen rovaniemeläisten koululaisten taiteilemia paperisia lumitähtiä, joihin lapset ja nuoret olivat kirjoittaneet tervehdyksiään kongressivieraille sekä toiveitaan tulevaisuudelle. Sitten pilkittiin, hiihdettiin ja kevään tullen istutettiin kukkia kunnes juhannuksen koittaessa pistettiin tanssiksi ja tietysti saunottiin.

Kuva: A. Manninen.

Kuva: M. Hiltunen

Kuva: M. Hiltunen

Toimin opintokokonaisuuden ohjaajana yhteisössä Oulun yliopiston musiikkikasvatuksen kollegan Kari Kuivamäen kanssa. Opiskelijaryhmän muodostivat Lapin yliopiston kuvataidekasvatuksen opiskelijat Stiina Sirainen, Petrus Kauppinen, Niina Kiiveri, Laura Järvinen, Natalia Ernstman ja Satu Tikka sekä Oulun yliopiston musiikkikasvatuksen opiskelijat Eliisa Eero, Tiina Kaikkonen, Sini Lahdenperä, Terhi Latvala, Anni Mierlahti, Minna Mäenpää ja Noora Saari.

Kuva: M. Hiltunen

Taideohjelman rakentamiseen osallistui lisäksi Oulun yliopiston taito- ja taidepainotteinen luokanopettajakoulutuksen opiskelijaryhmä Eerika Arposalo, Aki Koivisto, Henry Liukko, Nunnupennanen ja Marianne Pylkkö ohjaajansa lehtori Marja Ervastian johdolla. Kongressiohjelman väliaikoja elävöitti ryhmän *Encounters in Silence* – liikeimprovisoinnit sekä tanssiopettaja Eerika Arposalon Marianne Pylkkön säestämä *Moving Moments*-tanssiesitys

Kongressin päätösjuhlissa ympyrä sulkeutui ja Lapin ja Oulun yliopistojen opiskelijaryhmä esiintyi vielä kerran yhteisesti otteilla romutaidetyöpajasta. Tilaisuuden kruunasi musiikkikasvatuksen opiskelijoiden mieleenpainuva moniääninen kansanlaulusikermä. Pitkäjänteinen, kuukausia kestävä kongressin taideohjamaan liittyvä yhteistyö Lapin ja Oulun yliopistojen välillä oli erittäin antoisaa sekä taideopiskelijoille että meille opettajakouluttajille.

Non-Stop – Hands on

Taidetyöpajoissa kongressin osallistujat ja muut yhteistyötahot saivat tutustua paikallisiin materiaaleihin ja työmenetelmiin sekä Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan kuvataidekasvatuksessa kehitettyihin yhteistoiminnallisiin ympäristö- ja yhteisötaidemenetelmiin. *Non-stop – Hands on* -taidestudiot toimivat kongressin aikana nimensä mukaisesti kävele sisään -periaatteella. Suuren suosion saaneiden studioiden suunnittelijoina ja toteuttajina olivat Lapin yliopiston kuvataidekasvatuksen koulutusohjelman opiskelijat ohjaajineen.

Pimp your Congress Bag -työpajassa jokaisella kongressivieraalla oli mahdollisuus tuunata omaa kongressikassiansa, joka oli niin ikään valmistettu kieräytysmateriaalista. *Working with Willow* -työpajassa rakennettiin isokokoisia veistoksia julkiseen ulkotilaan pajusta siten, että teos koostui osallistujien tekemistä pienemmistä elementeistä. *Music and Visual Arts* -romutaidetyöpajassa työstettiin kieräytysmateriaalista soivaa kaupunkia, seminaaritalan valtavaa installaatiota, jossa kollektiivista improvisointia hyödynnettiin romutaiteen ja musiikkiteknologian yhdistelminä.

Kuva: A. Manninen.

Kuva: T. Trygg: Annika Silvennoisen tuunaama kassi Pimp your Congress Bag -työpajassa.

Kuva: T. Trygg. Music and Visual Arts työpaja.

Kuvat: M. Paatela-Nieminen, Karuta työpaja.

Reindeer-recycling –työpajassa kolme kutsuttua saamelaisalueella asuvaa taiteilija-taidekasvattajaa Minna Saastamoinen, Korinna Korsström-Magga ja Tarja Länsman tarjosivat mahdollisuuden tutustua poroelinkeinoon sekä poroon myös monipuolisena taidemateriaalina. *The Triangle of Life* -työpajassa saamelainen taiteilija Tuula-Maija Magga-Hetta perehdytti osallistujia saamelaiseen maailmakuvaan tarinankerronnan, triangelin rakentamisen sekä joikaamisen kautta.

Kuva: M. Hiltunen *Reindeer-recycling* –työpajasta.

Monikulttuurinen Pohjoinen taide

Esiintyvistä taiteilijoista Ulla Pirttijärvi-Länsman ja kansantanssiryhmä *Rimpparemmiin Minirimppa* olivat taideohjelman pääesiintyjä. Myös heidän esityksiensä kautta yleisö pääsi nauttimaan korkeatasoisesta saamelaisesta ja lappilaisesta osaamisesta. Ulla Pirttijärvi-Länsman on saamelainen muusikko, joka on tullut tunnetuksi *Angelin tytöt* -ryhmästä ja toiminut myöhemmin solo-taiteilijana. Hän esiintyi kongressin avajaisissa joikaamalla sekä tiedekeskus Arktikumilla iltajuhlan konserttiosuudessa. yhdessä *Ulda*-yhtyeen kanssa

Lapin läänin kansantanssiryhmä Rimpparemmi edusti kongressissa suomalaista perinnettä. Rimpparemmiin tanssijat ja muusikot ovat esimerkki vahvasta lappilaisesta osaamisesta, joka tunnustetaan sekä valtakunnallisesti että laajalla alueella Suomen rajojen ulkopuolella. Perustamisestaan lähtien Rimpparemmi on tarjonnut monipuolista harrastustoimintaa tuhansille nuorille. Kongressin avajaisvastaanoton iltaosuudessa esiintynyt lapsiryhmä sai runsaslukuiselta yleisöltä vilpittömän ihastuneen vastaanoton.

Pääesiintyjien lisäksi ohjelmassa on joukko rovaniemeläisiä musiikkiryhmiä ja ryhmiä, minkä tavoitteena oli toisaalta tukea kulttuurista kestävästä kehityksestä ja toisaalta esitellä kansainväliselle yleisölle autenttista paikallista kulttuuria. *Con Pollo* -lauluryhmä, jonka tulkitsee ja esittää suomalaista iskelmämusiikkia, konsertoi myös kongressin avajaisvastaanotolla. *Kanabross* -muusikkoyhtyeen yhtye, jonka musiikki on saanut vaikutteita kansanmusiikista sekä suomalaisesta 1970-luvun popista ja rockista, esiintyi ravintola Valdemarin iltaohjelmassa antaen tilaa myös perisuomalaiselle karaoke-iloittelulle. Kongressin musiikkitarjonnasta vastasivat lisäksi Mari ja Pelle Mulari, jotka ovat itsekin taide- ja musiikkikasvattajia. Duon esitys *Jotain päivät odottaa* kongressi-illallisella Porohovissa sisälsi sekä musiikkia että visuaalisen kuvamaailman.

Rovaniemeläinen monitaideyhdistys *Piste* ry toi kongressin avajaisohjelmaan mukaan monikulttuurisen tuulahduksen. Lunta taiteidenvälisesti tarkastelevassa *Narske*-esityksessään maahanmuuttajanuoret yhdistivät akrobatiaa, tanssia ja performanssia talvella lumisella ulkoilmanäyttämöllä taltioidun videokoosteen yhteyteen. Esityksen koreografia oli yhden ryhmän nuoren, Nessar Mehrin, käsialaa.

Taidenäyttelyt teemaa syventämässä

Kongressin taideohjelmaan liittyi lisäksi kolme taidenäyttelyä. Niistä mittavin, Kuvataideopettajaliiton ja Suomen Lasten ja nuorten kuvataideopettajaliiton orga-

nisoima *Polkuja – Pathways* -kokonaisuus valotti laajasti suomalaista taidekasvatusta kestävän taidekasvatusteeman puitteissa. Näyttely levittäytyi kaikkiin taiteiden tiedekunnan gallerioihin sekä tiedekeskus Arktikumin vaihtuvien näyttelyiden tiloihin. *The Art, Community, and Environment exhibition* –esitteli puolestaan dokumentaatioita Lapin yliopiston kuvataidekasvatuksen Yhteisö taide ja ympäristö -opintokokonaisuuden ja projektien kehittämistyöstä. Kokonaisuutteen liittyi erillisenä osana Aalto yliopiston ja Lapin yliopiston kuvataidekasvatuksen yhteistyönä kokoama historiapainotteinen osuus.

Lapin yliopiston kuvataidekasvatuksen syventävä taideproduktio –opintokokonaisuus pureutui niin ikään vuoden 2009–2010 ajan kestävän kehityksen teemaan. Osasta taideopiskelijoiden lopputöistä koottu *KeKe-exhibition* toi esille tulevien taidekasvattajien kommentteja teemasta mitä moninaisimmin tekniikoin ja tulkinnoin. Museopedagogiikan opintojen puitteissa koottu *Spatium!* –näyttely Rovaniemen taidemuseolla antoi puolestaan hyvän esimerkin pitkään jatkuneesta hedelmällistä yhteistyöstä museon ja taidekasvatuksen pääaineen välillä. Opiskelijat tarjosivat kongressivieraille myös työpajoja näyttelyyn liittyen.

Kuva: T. Trygg. Anniina Koivurova *Polkuja*-näyttelyssä Lapin yliopistossa.

Kuvat: T. Trygg.
Polkuja-näyttelyn avajaiset Arktikumissa. Kuvissa amerikkalaisia opiskelijoita ja insealaisia. Alimmassa kuvassa on esillä näyttelyn upeita teoksia.

Heidi Hänninen (artist and art-education student)**MurmanskMotion 2009 project (Site-specific art education)**

In 2007, I had the opportunity to experience something that changed my life. I made my three first journeys to Russia. I travelled the country in an unusual order: from north to south, and then back to north. Usually St. Petersburg is the first and often the only city in Russia where Finns travel. I, for my part, travelled first to Murmansk, where I experienced the peculiar and vast northern city with its massive grey apartment buildings in the midst of fells. The landscape really got under my skin. There I understood that I could never understand Russian culture and people properly without Russian language. So I started to learn it. In that time Russia began to be visible in my artworks too. In my art I approach this foreign culture in the same time from near and far, from my own context.

I spent the academic year 2008–2009 as an exchange student in Stieglitz St. Petersburg State Academy of Art and Industry in the faculty for decorative and applied arts, and in the summer of 2009 I travelled on the Trans-Siberian Railway across the country all the way to Vladivostok on the shore of the Sea of Japan. In May 2010 I had an exhibition in Kilo-gallery in the University of Lapland. The exhibition called “Avovaunujen turkoosit pylvää” was telling real stories about my trips in the strange country living in its own reality, what is an odd mix of past and present time.

Nevertheless, the very first city I ever visited in Russia continues to bear the most significant meaning to me. The powerful place experience I had in Murmansk has also influenced all my subsequent experiences in our vast neighbouring country. I keep unintentionally comparing all new cities and places Murmansk, which to me represents the imaginary ideal city far away in the North. It is a peculiar sea of grey building masses in the midst of distant fells, a Soviet heroic city on the Kola Peninsula. I wanted to return to this city once again. Luckily, I had an opportunity to plan and implement a workshop in Murmansk as a part of my art education studies and my thesis. In my thesis I wanted to focus on the place-specific experiences of Murmanskian youth.

I implemented the city art workshop for the local art students in Murmansk during the 1st through 4th of October 2009 as a part of the international Pan Barentz project financed by The Education, Audiovisual and Culture Executive Agency’s Culture Programme of the EU. Pan Barentz project studies the architecture, means of livelihood and identity in the Arctic cities through the means of modern art. While the Pan Barentz exhibition was on display in the city, students and

young artists from the Murmansk Art School and Art Institute examined their own cityscape through croquis exercises and drawings and finally through making of “stop-motion” videos by using digital cameras.

The workshop was begun by drawing a black-and-white sketch of the city of Murmansk and then colouring the sketch with colours that best describe the city. After this, the participants applied their minds to conducting observation-based place analyses by exploring various urban locations in the vicinity of the school by walking, drawing sketches, and listening to the sounds of the location. The city croquis exercise focused on finding the key structures, lines and shapes constituting the specific locations and the city of Murmansk. The same locations served also as the subject for colour studies focusing merely on the colour worlds of the locations.

Then the participants formed groups and selected a shared favourite location and the most disliked location and then familiarised themselves with these locations to a greater depth by conducting a place analysis according to what they had earlier learned. Lastly, the groups transfigured the unpleasant location into a more pleasant and welcoming one with stop-motion animation. These videos and some of the drawings have been seen in the exhibitions at the Napa Gallery and at the Rovaniemi library between Nov 3 and Nov 18, 2009 and in the University of Lapland during the Insea conference between July 21 and July 24, 2010. To conclude the workshop, the participants drew finally a sketch of the future Murmansk of their dreams. In those they seemed to be wishing more colours to Murmansk.

The workshop provided the participants with an opportunity to stop and contemplate their familiar surroundings from a fresh perspective and by utilising new methods, conversing and working as a group. The participants spent time at the locations, wondered, marvelled, feared and were surprised – in other words, they experienced. The workshop also provided the young Murmanskian artists with new means of expression for their artistic work in terms of modern art. Some of the participants have been continuing making of such animations with the help of stop-motion technic. Moreover, teachers of the art school expressed an awoken enthusiasm in utilising the exercises and methods of the workshop as a part of their own teaching methods. At the closing celebration of the workshop, the finished video works were reflected on the grainy outside wall of the art school. The release of these works became a spatial city art event, a celebration at the school yard, one which will most likely be followed by others.

This workshop gave me good material for my thesis. My research material consists of questionnaires, interviews and videos. In the videos young participants reformed and wanted to “clean up” the unpleasant places mostly with the methods

of play, humour and bright colours. For these young artists and art-students the social character of the uncomfortable place was even more important than the visual appearance. Both, homeless people as well as homeless dogs were disturbing and scary. Also other senses besides sight activated during the workshop. If the role of architecture in the place wasn't in the end so crucial, more annoying was for example the smell and garbage. We had also discussions about that, who has the right to use the place. Different people value different things, for some the noisy bar can be better than the peaceful nature. Who is the one to say what is the best variant for using the space? Can these young Murmanskian artists affect to these questions in any way in their own environment?

For us the challenge in the workshop was the time, we had only three whole days to work. It would have been more useful and interesting for the students to cut their videos by themselves, but now I had to do it quickly by myself. Working outside in the cold weather was a challenge for the students. It's always good to remember put on warm cloths when being long time outside, especially up north in the places like Murmansk! Also working in some of the uncomfortable places was challenging. The students could not even stay in one place because of the people and they had to continue inside.

It is probably impossible for me to ever master the Russian culture and language flawlessly, as is the case for most things in life. I will continue my travelling and working in Russia as an artist and as an art-educator. I have had exhibitions in Russia and new ones will be coming. I've been also planning new projects in which I will continue to improve my methods of studying the surrounding environments through art.

Heidi Hänninen

MurmanskMotion 2009 projekti

Vuoden 2007 aikana koin jotain mullistavaa. Tein kolme elämäni ensimmäistä matkaa Venäjälle. Kuljin Venäjää pitkin epätavallisessa järjestyksessä: pohjoisesta etelään, ja lopulta taas pohjoiseen. Yleensä Pietari on ensimmäinen, ja usein myös ainoa paikka, johon suomalainen tutustuu. Minä matkustin ensin Murmanskiin, missä koin kummallisen ja suuren pohjoisen kaupungin harmaine, jättiläismäisine kerrostaloineen keskellä tuntureita. Maisema teki minuun lähte-

mättömän vaikutuksen. Siellä ymmärsin, että en voisi koskaan kunnolla ymmärtää venäläistä kulttuuria ja kansaa ilman venäjän kieltä. Niinpä aloitin kielen opiskelut. Noihin aikoihin Venäjä alkoi näkyä myös taideteoksissani. Taiteessani tarkastelen tätä vierasta kulttuuria yhtä aikaa läheltä ja kaukaa, omasta kontekstistani käsin.

Lukuvuoden 2008–2009 olin vaihto-oppilaana Pietarin taideakatemiassa koriste- ja seinämaalauksen osastolla ja kesällä 2009 matkustin Siperian junalla koko maan halki Vladivostokiin, Japanin meren rannalle. Toukokuussa 2010 pidin näyttelyn Lapin Yliopiston Kilo-galleriassa. Näyttely nimeltä ”Avovaunujen turkoosit pylvää” kertoi tositarinoita matkoistani kummallisessa maassa joka elää omassa todellisuudessaan, mikä on omituinen sekoitus mennyttä aikaa ja tätä hetkeä.

Mutta ensimmäinen kaupunki, johon Venäjällä matkustin, on edelleen minulle tärkein. Paikkakokemukseni Murmanskissa on leimannut myöhempiä kokemuksiani valtavassa naapurimaassamme, vertaan siihen uusia kaupunkeja ja paikkoja tahottomanikin. Murmansk on minulle oman mielikuvitukseni ideaali kaupunki kaukana pohjoisessa. Se on kummallinen harmaiden kerrostalomassojen meri, keskellä kaukaisia tuntureita, Neuvostoliittolainen sankarikaupunki Kuolan niemimaalla. Halusin palata tähän kaupunkiin vielä kerran. Sainkin hienon mahdollisuuden työpajan suunnitteluun ja toteuttamiseen Murmanskissa osana taidekasvatuksen opintojani ja graduani. Gradussani halusin keskittyä murmanskilaisten nuorten paikkakokemuksien tutkimiseen.

Toteutin kaupunkitaidetyöpajan ”MurmanskMotion” paikallisille taideopiskelijoille Murmanskissa 1-4.10.2009 osana kansainvälistä EU:n kulttuuriohjelman rahoittamaa Pan Barentz -hanketta, jossa tarkastellaan arktisten kaupunkien arkkitehtuuria, elinkeinoja ja identiteettiä nykyaikaisen taiteen keinoin. Samalla kun Pan Barentz -näyttely oli esillä kaupungissa, opiskelijat ja nuoret taiteilijat Murmanskin taidekoulusta ja taideinstituutista tutkivat omaa kaupunkiympäristöään kaupunki-croquis-harjoitusten, piirustusten ja lopulta ”stop-motion” videon tekemisen prosessin kautta, digitaaliset kamerat apuvälineenään.

Työpaja aloitettiin piirtämällä mustavalkoinen kuva Murmanskista, joka väritettiin erikseen Murmanskia parhaiten kuvaavin värein. Tämän jälkeen työpajassa herkistettiin tutkiskelemaan erilaisia urbaaneja paikkoja koulun ympäristössä yhdessä kävellen, piirtäen ja kuunnellen paikan ääniä, eli havaintoon perustuvia paikkanalyyskejä tehden. Kaupunki-croquis harjoituksessa etsittiin niitä perustavia rakenteita, viivoja ja muotoja, joista kyseiset paikat, ja Murmanskin kaupunki, muodostuu. Samoista paikoista tehtiin myös väritutkielmat, joissa keskityttiin erikseen paikkojen värimaailmisiin.

Seuraavaksi nuoret valitsivat ryhmissä kaupunkialueelta yhteisen mieli- ja inhok-

kipaikan, joihin he tutustuivat itsenäisesti syvemmin tekemällä niissä oppimansa paikka-analyysit. Lopuksi ryhmät muuttivat epämiellyttävän paikan miellyttävämmäksi ja viihtyisämmäksi stop-motion animaation keinoin. Nämä videot ja nuorten piirustuksia on ollut esillä näyttelyissä Lapin maakuntakirjastossa ja Rovaniemen Napa-galleriassa 3.11.–18.11.2009 ja Lapin yliopistossa Insea konferenssin aikana 21.6.–24.6.2010. Työpajan lopuksi nuoret piirsivät vielä kuvan tulevaisuuden unelmiensa Murmanskista. Niissä selvästi kaivattiin kaupunkiin lisää väriä.

Työpajan aikana nuorilla oli mahdollisuus pysähtyä tarkastelemaan tuttua ympäristöään uudesta näkökulmasta ja uusin välinein, ja ennen kaikkea, yhdessä keskustellen ja työskennellen. Paikoissa oltiin ja tehtiin, ihmeteltiin, ihasteltiin, pelättiin ja yllätettiin: koettiin. Työpajassa murmanskilaiset nuoret taiteen tekijät saivat myös uusia ilmaisukeinoja taiteelliseen työskentelyynsä nykytaiteen suunnassa. Osa työpajalaisista onkin myöhemmin jatkanut stop-motion tyyppisten animaatioiden tekoa. Myös taidekoulun opettajat ilmaisivat oman heränneen innostuksensa työpajan harjoitusten ja tekniikoiden käyttämiseen osana omaa opetustaan. Työpajan päätösjuhlassa uunituoreet videotekokset heijastettiin taidekoulun rosoiseen ulkoseinään. Teosten julkistamisesta muodostui tilallinen kaupunkitaidetahtuma, juhla koulun pihalla, joka ei taida jäädä viimeiseksi.

Työpajasta sain hyvää materiaalia tutkimukseeni. Aineistoni koostuu kyselylomakkeista, haastatteluista ja videoista. Videoissa nuoret uudelleenmuodostivat epämiellyttävät paikat ja halusivat ikäänkuin ”siivota” ne lähinnä leikin, huumorin ja kirkkaiden värien avulla. Näille taiteilijoille ja taideopiskelijoille paikan sosiaalisuus oli jopa tärkeämpää kuin sen visuaalinen ilme. Sekä kodittomat koirat että ihmiset häiritsivät ja pelottivat. Myös muut aistit näköaistin lisäksi herkistyivät työpajan aikana. Jos paikan arkkitehtuuri ei lopulta ollutkaan niin ratkaisevassa roolissa, niin hajut ja roskat häiritsivät työpajalaisia sitäkin enemmän. Keskustelimme myös siitä, kenellä on oikeus käyttää paikkaa. Eri ihmiset arvottavat erilaisia asioita, joillekin meluisa baari voi olla miellyttävämpi kuin rauhallinen luontoympäristö. Kuka saa päättää paikan käytöstä? Entä, voivatko nämä murmanskilaiset nuoret vaikuttaa näihin kysymyksiin millään tavalla omassa lähiympäristössään?

Haasteena meillä oli työpajassa aika, työskentelyä varten jäi vain kolme kokonaista päivää. Olisi ollut hyödyllisempää ja mielenkiintoisempaa myös opiskelijoille, että he olisivat saaneet itse leikata videomateriaalin, mutta ajan puutteen tähden tein sen nopeasti itse. Ulkona kylmässä ilmassa työskentely oli haastavaa opiskelijoille. On hyvä muistaa pukea aina lämpimästä päälle, jos oleskellaan pitkän aikaa ulkona, erityisesti ylhäällä pohjoisessa, paikoissa kuten Murmansk! Haastavaa oli myös työskenteleminen joissakin epämiellyttävissä paikoissa. Yhdestä paikasta opiskelijoiden oli pakko lähteä sisälle jatkamaan, koska ihmiset eivät halunneet

heitä häiritsemään.

Venäjän kulttuuria ja kieltä en voi varmasti hallita koskaan täydellisesti, niin kuin en oikeastaan mitään tässä elämässä. Jatkan matkantekoani ja työskentelyä Venäjällä sekä taiteilijana että taidekasvattajana. Minulla on ollut näyttelyitä Venäjällä ja uusia on tulossa. Olen myös suunnitellut uusia projekteja. Niissä kehitän eteenpäin opetusmetodejani, joiden tavoitteena on oman ympäristön tutkiminen taiteen kautta.

Heidi Hänninen

University of Lapland, student of art education

+358509104162

xeugux@gmail.com

www.heidihanninen.com

Elias Saura
New Image of Earth,
tutkimustyö ja näyttelyn valmistaminen

Aalto-yliopisto, kuvataidekasvatus, taiteen laitos INSEA-projekti Taikin ympäristö
ja historiaopintoina

Aloitimme työryhmän kanssa projektin, jonka tarkoituksena oli esitellä Taikin taidekasvatuksen osaston ympäristökysymyksiin liittyvän opetuksen historiaa korkeakoulun ajalta 70-luvulta alkaen INSEA 2010 kongressissa. Näyttelystä oli tarkoitus tehdä tutkimuksellinen, joten aloimme pohtia minkälaista aineistoa käyttäisimme näyttelyn apuna. Aloimme tutkia sekä taidekasvatuksen, että yleisen taideopetuksen vanhoja opetussuunnitelmia. Tässä vaiheessa näyttelyn muotoa ei ollut päätetty. Mielestämme oli parempi katsoa ensin, mitä asioita aineistosta nousisi esiin

Hankimme Taikin ja taidekasvatuksen osaston arkistoista kaikki opetussuunnitelmat, joita tarvitsimme. Selasimme ne läpi ja poimimme kurssikuvaukset kaikista ympäristöön laajassa merkityksessä liittyvistä kursseista. Lisäksi kartoitimme myös samaan aiheeseen liittyviä lopputöitä. Tarkoituksena oli etsiä mahdollisia muutoksia taiteen avulla tapahtuvan ympäristökasvatuksen paradigmassa. Aineistoon kuului myös laaja kuvamateriaali osastollamme tehdyistä projekteista, lopputöistä ja kursseista. Kuvien kautta tapahtuva työskentely lähti käyntiin hyvin ja opetussuunnitelmien tutkiminen jäi hieman taka-alalle.

Opseja oli vaikea lukea ilman riittävää taustatietoa Taikin historiasta. Lisäksi joistakin opseista kurssikuvaukset puuttuivat kokonaan. Sekin voi tietysti olla tutkimuksen kannalta kiinnostavaa. Opseja tärkeämpää oli se, että saimme kokemukseen perustuvaa tietoa järjestetyistä kursseista, sillä opsit eivät välttämättä kuvaa toteutuneiden kurssien sisältöä kovin hyvin. Ne kertovat enemmän niiden laatineen instituution näkemyksistä. Nämäkin seikat toki kuuluivat myös tutkimuksemme piiriin.

Yhteisten tapaamisten aikana mietimme, miten erilaiset taiteen avulla tapahtuvan ympäristökasvatuksen paradigmat ovat näkyvissä ja miten niitä voisi havainnollistaa näyttelyssä, sekä työpajassa joka siihen liittyisi. Aineistosta oli löydettävissä selkeitä eroja, joskin myös paljon päällekkäisyyksiä. Otimme muutamat pääpiirteet johtolangoiksi ja aloimme kehitellä ideoita eteen päin.

Ryhmän tapaamiset ajoittuivat melko pitkälle aikavälille, mutta tapaamisten välillä oleva aika aiheutti sen että iso osa työryhmän yhteisestä ajasta kului jo tehdyn kertaamiseen. Toisaalta jokaisella kerralla oli yleensä uusia ideoita mietittävänä. Seuloinne melkoisen määrän ideoita ennen kuin päädyimme tutkimuksen loppu-

tuloksen, eli näyttelyn lopulliseen muotoon.

Kun INSEA-kongressi alkoi lähestyä, oli näyttelystäkin saatava aikaan konkreettinen tuotos. Tämä vauhditti projektin etenemistä. Olimme muodostaneet aineistosta neljä eri ”paradigmaa”. Halusimme esittää ne riittävän kärjistäen, jotta ne eroaisivat selkeästi toisistaan. Paradigmat olivat visuaalinen kulttuuri, taide, kokemuksellisuus ja aktivismi. Nämä edustivat erilaisia lähestymistapoja ympäristökasvatukseen taiteen avulla. Pohdintaa aiheutti se, että paradigmat esiintyivät usein keskenään päällekkäisinä ja harvoin puhtaina, eikä yksiselitteisiä aikakausiakaan ollut helppo määrittää. Paradigmoja yhdistäviä tekijöitä pohdittiin, mutta ne jäivät lopulta pois sillä (eri paradigmoja kuvaavien opettajahahmojen) tintamareskien valmistaminen oli tärkeämpää. Ajatuksena oli että tintamareskien lisäksi olisi tehty vielä aikajana, jossa näkyisi mihin eri paradigmat pääpiirteittäin ajoittuisivat. Toisaalta siihen olisi voitu havainnollistaa myös erilaiset päällekkäisyydet.

Omalla kohdallani paradigmat muuttuivat kunnolla konkreettisiksi vasta kuvien avulla. Päätimme jaotella kuvallisen aineiston paradigmojen mukaan siten, että kuvat edustaisivat niitä. Ongelmallista oli se, että jotkut projektit saattoivat edustaa eri paradigmaa kuin niistä otetut kuvat. Valokuvien tyylillä on suuri vaikutus. Niinpä jätimme pois kaikkein epäselvimmät kuvat ja poimimme mahdollisimman stereotyyppisiä lajityypin edustajia. Kollaasit alkoivat muodostua omiksi kokonaisuuksiksi yllättävän hyvin. Niistä muodostui meidän tulkintojamme taidekasvatuksen osaston ja Taikin ympäristökasvatustoiminnasta.

Näyttelyä varten syntyi idea tilasta, jossa olisi neljä tintamareskia. Niissä paradigmat ilmenivät erilaisina taide-/ympäristökasvattajan ideologisina rooleina, joita näyttelyssä käyvä voisi symbolisesti sovittaa asettumalla tintamareskeihin. Jokaisessa taulussa oli paradigmaa edustava kasvattaja ja taustapuolelta löytyi ideologian pohja-ajattelua kuvaava kuvakollaasi. Mielestäni tämä idea toimi hyvin. Käytännössä asiaa voisi hyvin viedä eteenpäin. Miten paradigmojen päällekkäisyyden saisi esiin? Tai miten näyttelyn kävijän voisi aktivoida? Riittääkö pelkkä pään työntäminen tintamareskiin? INSEA -kongressissa työpaja ohjasi osallistujat tehokkaasti osallistumaan, mutta miten passiivisempi näyttely toimii? Tintamareskeihin liittyy yleensä myös valokuvan ottaminen, joten olisi hauskaa jos sen saisi jotenkin tulevaisuudessa yhdistettyä näyttelyyn.

Lisäksi jokaiselle paradigmalle oli hankittu puu, josta työpajaan osallistuvien oli tarkoitus tehdä pieni paradigmaa kuvaava teos. Näyttelyssä puut toimivat myös metsän metaforana, joka on suomalaisille yleinen ja tuttu ympäristö.

Erilaisten paradigmojen pohtimisesta on ollut hyötyä. Käytän lopputyössäni menetelmänä diskurssianalyysiä ja tutkin luontokuvan ja taidekuvan rajaa. INSEA-projektin aikainen kuvien jäsentäminen paradigmojen mukaan muistuttaa jonkin verran diskurssianalyysiä ja on ollut siksi hyvää harjoitusta. Tulkinnan tekeminen kuvien avulla oli kiinnostavaa.

Ryhmätyönä näyttelyn tekeminen oli itselleni uusi kokemus. Oli hienoa huomata, että isonkin projektin saa hyvin kasattua, kun tekijöitä on monia. Myös monet näkökulmat samaan aiheeseen tekevät lopputuotoksesta uskottavamman.

INSEA-kongressi

Kansainvälinen kongressi oli minulle uusi tapahtuma. Näyttelyn pystytys sujui hyvin ja saimme muokattua luokkatilan itsellemme sopivaksi. Järjestelyt tuntuivat jouhevilta ja vahtimestarit olivat avuliaita. Erilaiset ihmiset kävivät katselemassa ja kuvaamassa työtämme. Olin yllätynyt siitä, että kongressi oli niin pullollaan ohjelmaa. En ollut tullut ajatelleeksi sitä, että osa esityksistä menee päällekkäin. Täytyi siis perehtyä ohjelmistoon ja valikoida, mitä haluaisi mennä kuuntelemaan.

Tunnelma kongressissa oli miellyttävä. Oli hauskaa että niin moni ihminen oli kerääntynyt yhteen saman aiheen ympärille. Pidimme oman ryhmämme työpajan heti ensimmäisenä kongressipäivänä. Osallistujat olivat erittäin aktiivisia. Tuntui, että auditorioissa lojumisen jälkeen he olivat innokkaita päästessään käytännön työhön. Workshop sujui paremmin kuin osasin odottaa. Pienryhmät keskustelivat ja toteuttivat teoksensa hyvällä energialla. Samalla tutustuimme kongressin osallistujiin.

Kongressin esiintyjävalikoima oli monipuolinen. Osa esityksistä meni täysin ohi esiintyjän kuivakan tyylin, huonon englannin tai oman mielenkiinnostomuuden takia. Parhaille puheenvuoroille aika taas ei tuntunut riittävän. Tämä on varmasti kongressien arkea. Keskusteluille oli varattu melko niukasti aikaa, jos ne lähtivät kunnolla vetämään. Missä ihmiset sitten ehtivät keskustella? Ehkä lounaalla? Minun mielestäni parhaimmat keskustelut syntyivät oman ryhmän, kämppäkaveiden ja muiden tuttujen kanssa seminaarin ulkopuolella. Parasta antia olivatkin nämä illansuussa käydyt jutustelut. Nämä syntyivät tietysti seminaarin ansiosta ja sen innoittamana.

Myös tylsät ja epäpätevät puheenvuorot herättivät keskustelua siitä, miten asiat olisi voitu hoitaa paremmin. Minä olin kuitenkin tyytyväinen järjestelyihin ja ruoka-

huoltoon. Kuivien aiheiden ajan saattoi nukkua hyvällä omatunnolla, sillä ohjelma oli niin runsas. Oheisohjelmanumerot ja näyttelyt jäivät vähemmälle huomiolle. Polkuja -näyttelyn avajaiset yliopistolla ohjelmanumeroineen olivat aivan liikaa minulle. En jaksanut kuunnella enää kiitospuheita luentojen jälkeen. Kokonaisuutena retki Rovaniemelle oli erittäin antoisa.

Kuva: Pirkko Pohjakallio. Neljän tintamareskihahmon avulla pyrittiin "vääntämään rautalangasta" taideperustaisen ympäristökasvatuksen "paradigmoja". Planssien taustalla oli dokumentteja kyseisten paradigmojen käytännöistä.

Mari von Boehm (Järvinen)
Exhibition and workshop NEW IMAGE OF THE EARTH
Rovaniemi InSEA congress in the summer 2010

InSEA congress had this time quite exotic timing together with the geographic location: Rovaniemi lighted in the Midsummer night sun. The theme of the congress was Sustainable Art Education, which is recognized internationally to be somewhat characteristic to the Finnish art education scene. The first InSEA congress with that theme was also in Finland, already in 1971. Today this field is evermore current, in the time of common environmental concern.

The Department of Art Education was invited to make an exhibition about the roots and history of art based environmental education. Professor Pirkko Pohjakallio collected a group of students: Elissa Eriksson, Elias Saura, and Juho Hellsten are preparing their final masters thesis and I have started my doctoral research on the art based environmental education.

New Image of the Earth

The name of the exhibition refers to a book "Image of the Earth" by Meri-Helga Mantere. It contains articles about Finnish art based environmental education. The book was published already more than a decade ago, so it was time to see where we had come on this field in 2010, when InSEA congress had again the theme of sustainable art education.

Forest as a metaphor for Finnish art based environmental education

We wanted to make the exhibition visually interesting and to use both archive material (pictures, photographs, curricula etc.) and make our own visual interpretation of the different paradigms on the theme. One of the interesting materials we had was picture collection from a competition for school pupils about forest. Forest is an important metaphor in Finnish language and identity. Forest, "erämaa", means a place where you get your living from. Saying tells how you cannot see the bigger picture if you concentrate only in details, "you can not see the forest from the trees". Something can go "to forest" or "ram to a pine" – get lost, not succeed. "The forest answers in the same way you call". "Who reaches the spruce falls into the juniper" – you have your hopes too high. "Listen to the spruce, whose roots your home stands on".

Four stereotype art teachers approaching the environmental themes

Roots – that is what we are interested about. From the roots of Finnish art based

environmental education we built four overlaid stereotypes of art teachers. They are representatives of different paradigms in art education approaching environmental themes. The paradigms are not clear, as they often overlap, intertwine, and sometimes use same methods. The different paradigms are emphasized during different decades but also appear during the same years, and even vary in the same practical projects.

In the exhibition our art teachers were standing tintamaresques, plates where you can step behind, see the small archive pictures and read some keywords about that paradigm, and try your head in the empty hole. Your companions can see your face on the painted picture on the front side. This is how the plates were constructed:

Visual CULTURE

The art teacher is standing in the stencil city with her camera. The visual messages are everywhere; commercial pictures, photographs, signs, buildings, objects etc. Coloured everyday pictures flow on the sky. Ethnographic methods are in use – the teacher is inspiring pupils to see what cultural messages you can read from the environment, especially urban environment. How a space becomes a place, what it tells about our history, everyday aesthetics? The goal for art education is to train a critical eye for our habitat, and to learn to design and create a better environment.

Values – CARE for nature

The art teacher is standing in the crowd, participating demonstration, as he is socially and politically active. The visual signs call for change. Posters point out what we want or don't want. Performance can also make our will visible. Artistic methods are serving idealistic purposes; sustainable way of life, peace education, protecting nature, human or animal rights. The goal for art education is to teach how to influence our own environment with our powerful visual tools.

Relationship with nature through SENSES

The teacher can be nature herself. Nature stimulates imagination. The art teacher trusts in experiential learning and the teaching can go out from the classroom. The pupils are encouraged to open their senses by artistic practices, which can be almost anything from drawing and building out of natural materials to conceptual art. Through these practices the pupils are wished to recognize and study their own relationship with the surrounding environment, especially nature. The artistic result is less important when art teacher wants to work for holistic well-being and embodiment. The goal for art education is to emotionally involve pupils in the na-

ture and develop the ability to see the traces we leave on it.

Environment in ART – ART in environment

The art teacher is carrying a golden frame in the forest. In his view the environment is material for art – interpreted by traditional techniques or conceptual art. He wishes the students to see the aesthetic values in nature and also art as part of our environment. He predicates that art is something sublime that we can highlight from our environment and culture with artist's eye. The goal for art education is to train the pupils' artistic view to see and express aesthetic or conceptual qualities in the environment.

The “new Image of the earth” workshop

In the workshop we invited participants to study the paradigms we suggested in the exhibition. First we introduced each art teacher stereotype giving a short presentation by playing the character with our heads in the tintamaresque holes. We also pointed out that this was rough generalization, and told that we were interested in their own view – was there some view missing in our suggestion for paradigms, was there something too unclear or some cultural differences as our participants presented different nationalities.

We had asked the participants to bring pictures from their own work in the field of art education. The participants were divided in groups and asked to discuss about the four art teachers views by getting familiar with the keywords and visual material on the backside of the plates. They also compared their own thoughts and pictures to the presented ones with our help. After giving attention to each of the characters we asked them to choose their place in the space according to which character's view to art education was closest to their own.

After that we gave them one tree stalk for each group and asked them to present the results of their discussions by using the tree and given art materials for their statement. We got four different conceptual statements about our theme, and they were presented shortly in the end of the workshop. We thought that most important were the discussions while the participants were making their installations. These statements did not really question our division, but evoked discussion about personal experiences about the participants' work and the feelings towards given material, especially the leafless tree stalks we had provided. Many of our participants felt sympathy for the dead tree in the sterile classroom, and some of them wanted to take the tree stalk back to it's own environment.

Thoughts about the project

For my own research this exhibition project was very inspiring. We found much interesting material in the archives of the department of art education that will be of great importance later in my research. In many points we found it quite problematic to place materials under our self constructed division of paradigms. It still needs some work to question and clarify it, but this is a very good start. I hope we can now present the tintamaresques again in the University of Art and Design Helsinki.

Elissa Eriksson

**Ympäristökasvattajahahmoja metsän keskellä,
The New Image of the Earth -projekti Rovaniemen INSEA 2010-kongressiin**

Osallistuin kolmen muun taidekasvatuksen opiskelijan kanssa professori Pirkko Pohjakallion vetämään projektiin, jossa suunniteltiin ja toteutettiin näyttely ja työpaja Lapin yliopiston isännöimään INSEA 2010 -taidekasvatuskongressiin. Tämänvuotisen kongressin teemana oli "Traces: Sustainable Art Education". Toimeksianto näyttelyn rakentamiseen tuli Lapin yliopiston kuvataidekasvatuksen professorilta Päivi Granöltä ja tarkoituksena oli rakentaa kongressiin yhden huoneen näyttely, joka esittelisi sekä Lapin yliopiston että Taideteollisen korkeakoulun kuvataideopettajakoulutuksen puitteissa tapahtunutta ympäristökasvatuksellista toimintaa. Työpaja puolestaan tarjosi mahdollisuuden kutsua kongressivieraita pysähtymään hieman pidemmäksi aikaa näyttelyn käsittelemien teemojen äärelle. Työskentelymme projektin parissa alkoi lokakuussa 2009 ja päättyi näyttelyn ja työpajan toteuttamiseen INSEA-kongressin yhteydessä kesäkuussa 2010.

Nyt kongressista ja siis myös näyttelystä ja workshopista on kulunut reilu kolme kuukautta ja tänä aikana tilaa mielestäni ovat vallanneet aivan muut prosessit ja asiat. Tässä raportissa palaan muistelemaan ja analysoimaan projektimme kulkua. Erityisesti minua kiinnostaa tarkastella työskentelyprosessin erilaisia vaiheita. Minkälaisissa kohdissa ja miksi koin prosessin junnaavan paikallaan tai ottavan harppauksia eteenpäin? Mitkä asiat olivat projektin ongelmakohtia? Milloin oma motivaationi joutui koetukselle tai oli huipussaan? Mitä opin tällaisten projektien toteuttamisesta?

Alkusysäys

Projekti sai alkunsa koulumme ulkopuolelta tulleesta pyynnöstä. Syksyllä 2009 Lapin yliopistossa oltiin jo valmistelemassa seuraavan kesän kansainvälistä taidekasvatuskongressia, jonka pääteemana tulisi olemaan kestävä kehitys. Kongressin yhteyteen haluttiin rakentaa pienimuotoinen näyttely esittelemään Suomen taidekasvatuskoulutuksen ympäristökasvatusta.

Pyytäessään koulutusohjelmaamme osallistumaan tällaisen näyttelyn kokoamiseen professori Päivi Granö toivoi erityisesti myös vanhemman arkistomateriaalin sisällyttämistä Taideteollisen korkeakoulun osuuteen. Lapin yliopiston Taiteiden tiedekunnalla ei lyhyemmän historiansa takia ole ollut mahdollisuutta kerätä vastaavia arkistoja. Muuten toimeksianto oli vapaa.

Itse päädyin projektiin mukaan, koska olin kyseisenä syksynä aloittanut

juuri opinnäytetyöseminaarin Pirkko Pohjakallion johdolla ja siellä kertonut opinnäytetyöstäni, joka liittyisi kaupunkitilaan ja sitä kautta ympäristökasvatukseen. Todennäköisesti tämän perusteella Pirkko kysyi haluaisinko tulla mukaan tähän projektiin. Lupauduin mukaan yhteen tapaamiseen haistelemaan, miltä projekti vaikuttaa ja löytyisikö opinnäytetyöni ja projektin välillä yhteistä tarttumapintaa – ja sille tielle jäin. Minua ennen mukaan olivat lähteneet yhtä lailla maisteriopintojen loppuvaiheessa olevat Juho Hellsten ja Elias Saura sekä jatko-opiskelija Mari Järvinen.

Suunnitteluvaihe

Jälkeenpäin ajatellen tuntuu, että alun suunnitteluvaiheessa meillä oli suorastaan liikaa erilaisia ideoita ja mahdollisuuksia, joiden pohjalta lähteä rakentamaan näyttelyosuuttamme. Yhtäällä pohdimme erilaisia visuaalisia lähtökohtia ja metaforia näyttelymme toteutukselle ja toisaalla mietimme useampia eri lähestymistapoja näyttelyn sisällön hahmottamiseen.

Juho oli taidekasvatuksen historian kurssilla tehnyt tutkielman peruskouluikäisten oppilaiden tavasta kuvata metsää. Tutkielman materiaali oli Taideteollisen korkeakoulun arkistosta ja se oli monipuolinen ja kiinnostava. Näiden metsäaiheisten koulutöiden äärellä ryhmämme pohti sitä, kuinka suomalaisessa käsitekuvastossa sana luonto vertautuu hyvin vahvasti sanaan metsä. Tämän innoittamana saimme idean “metsämäisestä” näyttelystä, jossa metsä olisi metafora Taikin ympäristökasvatuksen erilaisten traditioiden kentälle. Taikin arkistojen metsäoppilastöiden hyödyntäminen tuntui visuaalisesti houkuttelevalta, mutta ongelmana oli, etteivät ne varsinaisesti kertoneet mitään taikkilaisen ympäristökasvatuksen kehitysvaiheista, eivätkä siis olleet sisällöllisesti kovin oleellista materiaalia näyttelyyn. Siitä huolimatta metsämetafora juurtui näyttelysuunnitelmiimme. Esillä oli esimerkiksi ideat erilaisten ympäristökasvatuksen traditioiden pukemisesta yhden puun eri oksiksi tai metsän eri puiksi. Nämä ideat jäivät hautumaan, mutta myöhemmin syksyllä Elias esitteli uuden idean, jossa eri ympäristökasvatustraditiot olivatkin tintamareskejä, hahmoja, joiden kasvojen kohdassa olevaan aukkoon katsoja voisi asettaa oman päänsä ja näin ollen kokeilla tänä hahmona olemista. Tämä idea sai kannatusta leikkisyyden ja osallistavuuden takia. Lisäksi ainakin omassa mielessäni ympäristökasvattajatradioiden esitleminen hahmojen muodossa rinnastui hauskesti siihen ajatukseen, että pienessä koulutusohjelmassa tai yliopistossa opettajahahmolla on hyvin merkittäväkin vaikutus siihen, millaiseksi hänen opettamansa ja edustamansa aiheen luonne muokkautuu.

Visuaalisen toteutuksen lisäksi ideointipalavereissa pyöriteltiin ja pohdittiin erilaisia

työskentelytapoja sisällön määrittämiseen, analysoimiseen ja jäsentämiseen. Koska projekti käynnistyi verrattain aikaisin näyttelyn toteutumisaikajaksolle – ainakin omasta mielestäni – suunnittelun alkuvaiheessa oli mahdollista visioida hyvinkin perusteellisia ja laajoja tutkimuksellisia työskentelytapoja. Mahdollisena lähdemateriaalina nähtiin niin Taikin opinto-oppaat, taidekasvatuksen koulutusohjelmassa syntyneet lopputyöt, Taikin arkiston oppilastyöt kuin opiskelijoiden tai opettajien haastattelut. Innostuksen kasvaessa esiin nousi myös ajatus projektimme tuloksien kokoamisesta julkaisuksi esikuvanaan Meri-Helga Mantereen Maan kuva. Tämä idea poiki projektillämme työnimen “The New Image of the Earth”, josta tuli myös työpajamme otsikko, koska se piti lyödä lukkoon melko varhaisessa vaiheessa kongressin infomateriaaleja varten.

Toteutus

Näistä eri ideoista ensimmäiseksi pois karsiutui haastattelujen tekeminen, koska se vaikutti kaikkein aikaavievimmältä tavalla kerätä materiaalia. Aloitimme materiaalin kokoamisen Taikin opinto-oppaista ja ajatuksena oli tutkia, miten ympäristökasvatus ja siihen liittyviksi laskettavat teemat esiintyvät niissä eri aikoina. Tehtävä osoittautui arvioitua hankalammaksi, koska jo pelkästään eri vuosien opinto-oppaiden käsiin saaminen oli haastavaa. Ja lopulta itse materiaalikin näyttäytyi kaikkea muuta kuin hedelmällisenä projektin kannalta. Opinto-oppaiden kurssikuvaukset olivat melko niukkasanaaisia ja etenkin 70- ja 80-luvuilla aiheita “ympäristökasvatus” tai “ympäristötaide” ei näkynyt oikeastaan ollenkaan.

Samoihin aikoihin, kun totesimme jääneemme tämän materiaalinkeruuprojektin jäljiltä varsin tyhjin käsin, aloimme myös pohtia ajankäyttöämme. Emme olleet vielä ratkaisseet millä tavalla kerättävä sisältö muunnettaisiin visuaaliseksi näyttelyksi ja todellisuus käytössämme olevan ajan rajallisuudesta alkoi vähitellen paljastua. Oli arvioitava työskentelyjärjestys uudestaan. Totesimme, että ajankäytöllisesti parasta olisi työskennellä visuaalisella tasolla alusta loppuun, jolloin yksi oleellinen työvaihe – sanallisten ja käsitteellisten sisältöjen muuntaminen visuaalisesti esitettävään muotoon – jäisi pois. Tämä päätös selkeytti tilannetta omasta mielestäni ratkaisevasti ja seuraavaksi keskityimme keräämään visuaalista materiaalia niin taidekasvatuksen koulutusohjelman lopputöistä, Taikin arkistosta kuin Internetistäkin. Näitä visuaalisia aineistoja sitten ryhmittelimme ja analysoimme. Analysoinnin pohjalta ideoimme neljä erilaista ympäristökasvattajatyyppejä.

Tintamareskihahmot toteutettiin neljänä erillisenä teoksena. Teoksen etupuolen valtasi ympäristökasvattajatyyppejä karrikoiva hahmo ja taustapuoli esitteli sitä arkistomateriaalia, johon perustuen olimme tämän hahmon luoneet. Projektin alkuvaiheessa syntynyt idea metsäaiheen käytöstä kulki mukana

taustapuolen yläboordissa, joka koostui Juhon aiemmin keräämistä Taikin arkiston metsäaiheisista oppilastöistä teemojen mukaisesti jaoteltuina. Työnjako tintamareskien toteutuksessa meni mielestäni jouhevasti ja tämä tuntuikin projektin dynaamisimmalta vaiheelta.

Näyttely INSEA-kongressissa

Näyttelytilana toiminut luokkahuone sijaitsi kongressitilojen yhteydessä sopivan lähellä muita tapahtumia sekä ruokalaa. Tilana se oli mielestäni hieman luolamainen matalan katon ja pienten ikkunoiden takia.

Kun sekaannukset näyttelytilan jaon suhteen Lapin yliopiston näyttelyosuudesta vastaavien kanssa oli saatu selvitettyä, tintamareskien pystytys sujui ongelmitta. Tilan asettamat rajoitukset huomioon ottaen näyttelyosuudestamme tuli mielestäni hyvä kokonaisuus. Tosin taustapuolien kannalta olisi ollut hyvä, jos niiden tarkastelemiseen olisi ollut hieman enemmän tilaa. Esimerkiksi taustapuolien alaosaan sijoitetut otsikot näkyivät verrattain huonosti läheltä katseltaessa. Voi myös olla, ettei kaikki näyttelyvieraat huomanneet kurkistaa tintamareskihahmojen toiselle puolelle. Siis siinä tapauksessa, etteivät uskaltaneet sovittamaan kasvojaan hahmoihin. Optimaalinen näyttelytila tintamareseille voisi mielestäni olla kulkuväylä, jossa niiden ohi pääsisi kulkemaan molemmin puolin. Kaiken kaikkiaan näyttelyosuutemme toimi mielestäni hyvin ja näyttelyvieraitakin tuntui riittävän kiitettävästi.

Työpaja INSEA-kongressissa

Kongressissa pitämämme työpaja jäi suunnitteluprosessissa – ainakin minun päässäni – hieman lapsipuolen asemaan. Kun palautan mieleen suunnittelupalavereja projektin alkuvaiheilta, en muista, että työpajalle olisi asetettu kovin selkeitä tavoitteita. Vasta jälkeinpäin omassa mielessäni on jäsentynyt ajatus työpajasta jonkinlaisena välineenä kutsua edes pieni joukko ihmisiä pysähtymään näyttelyn äärelle hieman pidemmäksi aikaa.

Työpajan lopputulos oli kuitenkin mielestäni ihan hyvä ja tuntui toimivan edellä mainitussa merkityksessä. Muutamassa tunnissa on mahdollista toteuttaa kahdenkymmenen ihmisen kanssa kovin syväluotaavia kokonaisuuksia, mutta vaikutti siltä, että ainakin he saivat kiinni näyttelymme ideasta.

Mitä jäi käteen?

Olen ollut aikaisemminkin mukana ideoimassa ja rakentamassa näyttelyitä, mutta tämä projekti erosi edellisiin verrattuna siinä, että lähtökohta oli analyyttisen dokumentaarinen eikä pelkästään visuaalis-taiteellinen. Niinpä olikin uutta opetella

tarkastelemaan rakennettavaa näyttelyä myös näyttelyn informatiivisuuden kannalta. Myös kokemus prosessista, jossa käsitteellisiä asioita pyrittiin muokkaaman visuaalisesti aukeavaksi näyttelyksi, oli mielenkiintoinen.

Projektien ja oman työskentelyn aikataulullisesta hallinnasta taisin oppia myös melko paljon. Omalle luonteelleni tuntuu parhaiten sopivan tiiviit ja intensiiviset työrupeamat, joiden aikana voi uppoutua syvälle työn alla olevien asioiden syövereihin ja sitten pistää tuulemaan. Minun kohdallani siis viikoittaisia tapaamisia paremmin olisi voinut toimia muutamaan kohtaan lukukaudessa ajoitetut intensiivipäivät, joiden aikana olisi voinut kunnolla pistää hihat heilumaan. Projektimme alkuvaiheen viikon tai kahden välein toistuvat tapaamiset, joissa usein palattiin pohtimaan samoja asioita kuin edellisellä kerralla, koettelivat kärsivällisyyttäni jonkin verran. Luulen, että tilannetta olisi selkiyttänyt, jos olisimme hyvin alkuvaiheessa valinneet kaikkien ideanpoikasten joukosta yhden tai kaksi, joita lähteä kehittämään, ja hylänneet muut suosiolla. Toisekseen arvelen, että oivallus visuaalisella tasolla työskentelemisestä alusta loppuun olisi ollut hyödyllinen jo alkuvaiheessa. Tämän kokemuksen jäljiltä tuntuu, että aikataulun pitää olla hyvin väljä, jos prosessin aikana on tarkoitus ensin kerätä materiaalia ja tuottaa tietoa sanallis-käsitteellisesti ja vasta sitten muokata se visuaaliseksi näyttelykokonaisuudeksi. Projektin loppuosa, johon mennessä olimme joutuneet näitä asioita pohtimaan, sujuikin paljon sulavammin ja omalle työskentelytemperamentilleni sopivammin.

Kaiken kaikkiaan oli erittäin mielenkiintoista osallistua tällaisen näyttelyn kokoamiseen ja päästä näkemään tavallista vierailijaa monipuolisemmasta näkökulmasta kansainvälisen taidekasvatuskongressin tapahtumia.

Traces: Sustainable Art Education
Rovaniemi June 21-24 2010

Kuvat Pirkko Pohjakallio: Pirkko Pohjakallion kohtaamisia InSEA-kongressissa Rovaniemellä

Introduction

The purpose of this study is to investigate the effects of the proposed changes on the environment and the community. The study will be conducted in a systematic and objective manner, and the results will be presented in a clear and concise manner.

Methodology

The methodology of this study is based on a combination of qualitative and quantitative methods. The qualitative methods include interviews, focus groups, and document analysis. The quantitative methods include surveys, statistical analysis, and modeling.

Results and Discussion

The results of the study indicate that the proposed changes have a significant impact on the environment and the community. The impact is both positive and negative, and it is important to consider the overall balance of the changes. The discussion of the results will focus on the key findings and the implications for the future.

Conclusion

The conclusion of the study is that the proposed changes are necessary for the development of the community, but they must be implemented in a way that minimizes the negative impact on the environment and the community. The study provides a clear and concise summary of the findings and the recommendations for the future.

InSEA World Congress, Budapest 25-30th June 2011

*Kuva: T. Trygg. Andrea Kárpáti toivottaa tervetulleeksi Budapestin maailmankongressiin.
Seuraa infoa sivuilta <http://insea2011.org/>*

Ultima Thule – valokuvia retkeltä

Kuvat M. Paatela-Nieminen

Ajoimme bussilla ensin Siida-museoon ja siltä kohti Norjaa.

Kuva: K. Tavin. Kuvassa hallituksen jäsenet M. Paatela-Nieminen (vasemmalla), Leena Hannula (keskellä) ja Mira Kallio-Tavin (oikealla)

Saavuinme Altaan Juhannusaattona. Aurinko ei laske-
nut aamuyöllä. Kuvassa amerikkalaisia opiskelijoita
valokuvaamassa yötöntä yötä.

Kuvassa Patricia Stuhr ja Debbie Smith-Shank lähdössä katsomaan Altan kalliopiiroksia.

Paluumatkalla erilaiset maisemat.

Anniina Koivurova jakamassa palkintoja niille rohkeille, jotka uskaltuivat uimaan jäämeressä Juhannusyönä (hyttysten kanssa).

Timo Jokela

InSEA ja UNESCO:n Road Map –työ

Osallistuin kutsuttuna UNESCO:n maailman taidekasvatus konferenssiin ”The 2th World Conference on Arts Education” joka järjestettiin Soulissa Etelä-Koreassa toukokuussa 2010. Tehtäväni oli toimia alustajana ja vetäjänä työryhmässä, jonka tavoitteena oli taiteen ja ympäristön (Arts and Environment) suhteiden tuominen mukaan UNESCO:n agendaan. Esittelin konferenssissa Lapin yliopistossa kehitettyjä yhteisöllisen ympäristötaiteen sovellutuksia sekä niiden pedagogisia ja sosiokulttuurisia taustoja. Näkemykseni saivat varsin innostuneen vastaanoton. Pohjoisissa ympäristöissä ja yhteisöissä kehitettyjä toimintamalleja pidettiin erittäin sovellutuskelpoisina myös kehittyvien maiden taidekasvatukseen.

Konferenssissa valmisteltiin ns. Soulin Agenda, jonka tavoitteena on tarjota vaikuttajille ja päättäjille suuntaviivoja taidekasvatukseen edistämiseksi erityisesti kehittyvissä maissa. Keskeisinä teemoina olivat mm. kestävä kehitys ja kulttuurinen monimuotoisuus. Konferenssiin osallistui yli 2000 edustajaa ja 193 maata.

Järjestäjä maa Etelä-Korea on käyttänyt suomalaista koulujärjestelmää mallinaan omassa koulu-uudistuksessaan, siksi oli ymmärrettävää, että suomalainen taidekasvatuksen korkea taso, toteutusten monimuotoisuus sekä tutkimus olivat esillä useassa puheenvuorossa. Tunnustusta suomalaiselle taidekasvatukselle tuli myös muilta tahoilta. Kevin Tavin (USA) nosti taidekasvatuksen tulevaisuutta käsittelevässä puheessaan seuraavaksi merkittäväksi kehitysasteeksi kriittisen visuaalisen kulttuurikasvatuksen tuomisen taidekasvatuksen käytäntöihin. Tämän hän totesi tapahtuneen Suomessa jo 1970 –luvulla.

Eräs asia jäi kuitenkin mietityttämään. Unescon parissa erityisesti eurooppalaista kuvataideopetusta näyttävät edustavan tahot, jotka eivät juurikaan ole osallistuneet InSEAn parissa käytyyn keskusteluun. Tämä ilmeisesti johtuu siitä, että Euroopan maissa UNESCO:n toiminta ja sen edustajat on vahvasti sidoksissa opetusministeriöiden virkamiehiin ja toisaalta jopa kaupallisesti toimiviin organisaatioihin. Onko siis niin, että akateemisesti suuntautuneella InSEAlla ei ole työvälineitä, strategiaa tai omaa agenda toimia eurooppalaisesta näkökulmasta käsin. Vaikutti siltä, että musiikki, teatteri, draama ja muut taidekasvatuksen alat ovat UNESCO:n toiminnassa paljon strategisemmin edustettuina kuin kuvataide tai visuaalinen kulttuuri.

Kehittyvien maiden taidekasvatus on toki tärkeää, mutta mielestäni Eurooppa kaipaisi ryhtiliikettä ja paneutumista siihen, mitä on taidekasvatuksen tila ja tulevaisuus liittovaltion suuntaan kehittyvässä Euroopan Unionissa. Toisaalta Aasian, Afrikan ja Etelä-Amerikan taidekasvatuksen asemasta ainakin Lapin yliopisto voisi painottaa perustellummin kehittämään toimintatapoja, jotka voimistavat ympäristöllisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävänsä kehityksen agendan mukaista taidekasvatusta pohjoisilla ja arktisilla alueilla. Skandinavia pohjoisella, USAn Alaskalla, Kanadalla, Grönlannilla ja Venäjällä aina Karjalasta Kaukoitään on yhä haasteensa omien alkuperäiskansojen ja kulttuureidensa postkoloniaalisessa tilanteessa. Lapin yliopiston onkin rakentamassa Arktisen yliopistoverkoston ”University of Arctic” osaksi temaattista taidekasvatusverkostoa ”Arctic Arts and Visual Culture Education”. Eurooppalainen ja Pohjoinen näkökulma on syytä tuoda UNESCO:n Road Map –työhön.

In memoriam

Riitta Heikkinen 11.1.1949 - 30.3.2010

*Suomen InSEAn hallituksen jäsenen ja
puheenjohtajan sekä World Councilin jäsenen
muistoa kunnioittaen*

Suomen InSEAn hallitus ja jäsenistö

